

lila. Je-li proto správným tvrzení stěžovatelky, že její spolužalovaný manžel prohlásil při prvním roku, že ji bude zastupovati, bylo povinností prvního soudu, by nevynesl ihned rozsudek pro zmeškání, nýbrž postupoval podle zásad právě vyslovených. Bude proto na odvolacím soudě, by podle druhého odstavce § 473 c. ř. s. vyšetřil, zda jsou správná tvrzení stěžovatelky v naznačeném směru, a pak teprve o odvolání v tomto směru rozhodl. Právem proto vytýká stěžovatelka, že odvolací řízení zůstalo vadným, an odvolací soud neprovedl shora naznačená šetření po rozumu druhého odstavce § 473 c. ř. s.

Čís. 12286.

Nepřípustnost pořadu práva, domáháno-li se na obci na Moravě náhrady škody pádem do stoky proto, že na obecním uličním kanálu byla ochranná mříž špatně připevněna a že žalovaná obec ručí za zavinění strážníků, kteří byli obcí pověřeni, by dohlíželi, zda ochranné mříže kanálu jsou v pořádku.

(Rozh. ze dne 26. ledna 1933, R II 537/32.)

Žalobce domáhal se na žalované obci na Moravě náhrady škody, tvrdě, že když stoupl na okraj ochranné mříže, tato vyletěla a žalobce spadl přímo do čistící šachtice kanálu, při čemž se poranil a uvedl dále, že uzávěrka kanálu byla ve vadném stavu a následkem toho k úrazu došlo, že žalovaná obec, jež kanál spravuje, jest povinna tuto uzávěrku udržovati v pořádku, že jest žalobci známo, že strážníci, kteří byli pověřeni obcí, by dohlíželi, zda stoky, totiž uzávěrky jsou v pořádku, nedohlíželi na kanály, že se několik měsíců nepřesvědčili, zda uzávěrka kanálu jest v řádném stavu, že revise ohledně stavu silnice a jejích součástí nebyla po mnoho měsíců vykonána, že tedy obec zodpovídá z těchto důvodů za zavinění svých zřízenců a za škodu žalobci tímto zaviněním způsobenou. Námitce nepřípustnosti pořadu práva s o u d p r v é s t o l i c e vyhověl a žalobu odmítl. D ů v o d y: Při zkoumání otázky, zda věc patří či nepatří na pořad práva, jest rozlišovati mezi pojmem obecního statku a obecního jmění. Dále jest se zabývati otázkou, k jakému účelu slouží zařízení, kterým vznikla škoda. Žalobce uvedl v žalobě, že kanál, do kterého spadl, je částí obecní kanalisace, tedy členům obce sloužící a leží na pozemku, který je zapsán v seznamu veřejného statku. Obecní majetek jest buď obecním jměním neb obecním statkem. Rozdíl v obojím záleží v určení, jehož se dostalo obecnímu majetku příslušnými orgány. Slouží-li obecní majetek podle svého určení tomu, by jej obec užívala jako každý jiný soukromý vlastník, jde o obecní jmění, o němž platí ustanovení práva soukromého (§ 290 obč. zák.). Slouží-li však obecní majetek k tomu, by jej užívali buď obec anebo všichni členové obce, nebo určité třídy občanstva z důvodu své přináležitosti k obci, jde o obecní statek. Žalobce líčí pozemek, na němž se úraz stal, jako pozemek uliční, používaný všemi členy obce.

Občané nepoužívají tohoto uličního pozemku z moci práva soukromého, nýbrž iure publico. Poměry týkající se tohoto pozemku, obecního statku, jsou ovládány právem veřejným, nikoliv právem soukromým. Kanál, do něhož žalobce spadl, jest částí městské kanalisace. Tato není soukromým jměním obecním, ježto byla postavena obcí z veřejných prostředků a slouží všemu občanstvu a jest zařízením veřejným, tedy obecním statkem. S této stránky nemůže býti řeči o tom, že na tento případ vztahují se předpisy práva soukromého. Žalobce také uvádí, že strážníci, kteří byli pověřeni obcí, by dohlíželi, své povinnosti neplnili. Z toho je viděti, že žalobce, ač povinnost žalované obce uvádí v souvislost s jejím vlastnictvím k veřejnému majetku, na němž ulice leží, vyvozuje ve skutečnosti svůj nárok ze zanedbání péče spadající do oboru místní policie. Podle § 27 odst. (2) čís. 3 a § 34 moravského obecního zřízení ze dne 15. března 1864 čís. 4 zem. zák. přísluší obci péče o zachování obecních silnic, cest a mostů. Spočívá tedy tato povinnost v právu veřejném, jest uložena obci jako veřejnoprávnímu svazu a útvaru vyššího stupně a jest tudíž i nárok, jenž jest vyvozován ze zanedbání této úřední povinnosti nárokem veřejnoprávním. Vlastnictví obce k pozemku, na němž ulice leží, nemá pro posouzení této otázky významu, neboť ulice ta jest veřejná, slouží veřejně k používání a povinnost, na ni dohlížeti, přísluší žalované straně, obci, nikoliv na základě jejího vlastnictví k tomu pozemku, nýbrž na základě shora uvedených předpisů práva veřejného. O veřejnoprávním nároku mohly by soudy rozhodovati jen, kdyby k tomu byly povolány zvláštním zákonným předpisem, neboť všeobecných zásad soukromého práva nelze použití na výkon vrchnostenských oprávnění a povinností. Ale takového předpisu pro moravské obce není. Pro obce v Čechách jest takový předpis v § 37 odst. (2) českého obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864, čís. 7 zem. zák., a to ještě jen co do výše náhradního nároku, nikoliv co do jeho důvodů a co do povinnosti obce k náhradě, o které rozhodují úřady politické. Je to předpisem výjimečným, jehož není v moravském obecním zřízení, a jehož platnost nelze rozšiřovati na jiné země. Z uvedeného jest patrné, že jde o veřejnoprávní nárok a řádné soudy nemohou ve smyslu § 1 a 42 j. n. o něm rozhodovati, a to ani o jeho důvodu, ani o jeho výši. Námitka nepřípustnosti pořadu práva jest tudíž plně opodstatněna. Z ustanovení § 858 obč. zák. nelze soukromoprávní povahu žalobcova nároku odvoditi, poněvadž toto zákonné ustanovení ukládá majiteli pozemku jen udržovati v dobrém stavu pobořenou zeď nebo plot tenkrát, kdyby se bylo obávati, že by vznikla z otvoru škoda sousedovi. To není závazkem, plynoucím z pojmu vlastnického práva, nýbrž zákonnou služebností, jež se nesmí rozšiřovati. Také není povinnost obce udržovati ulice a veřejné cesty v bezpečném stavu, je čistiti a je osvětlovati postavena na roveň povinnosti vlastníka domu, by čistil chodník před svým domem a osvětloval chodby. Sice mluví se v § 34 cit. zřiz., pokud se týče vykonávání policie místní, že jest »práv ze všelikého opomenutí, kde by se mu v příčině té za vinu klásti mohlo«, avšak odpovědností obce, to jest obecního zastupitelstva rozumí se jen stav jeho k dohlé-

dacím orgánům a nikoliv odpovědnost ve smyslu občanského zákona. Z toho jest patrno, že žalovaná obec odpovídá všude tam, kde běží o nároky povahy veřejnoprávní jen svým nadřízeným orgánům dohlédacím. Není všeobecného zákonného předpisu, jenž by stanovil, že za škody, jež způsobily stranám svým úřadováním veřejní úředníci nebo jiní vrchnostenští orgánové, ručí dotyčné právní ústrojí (stát nebo obce). Žalobní nárok s hlediska ručení veřejnoprávní korporace není tudíž vůbec důvodem po právu. **R e k u r s n í s o u d** zamítl námitku nepřipustnosti pořadu práva. **D ů v o d y:** Otázka, zda rozhodovati o nárocích na náhradu škody proti obci na Moravě odvozovaných z opominutí bezpečnostní policie náleží na pořad práva čili nic, není v judikatuře řešena jednotně. Zásady, kterými se prvý soud řídil, jsou vysloveny zejména v rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 7853 ohledně obcí na Moravě a v rozhodnutích čís. 5006, 6333, 7069 a 10.460 sb. n. s., jakož i v judikátu býv. nejv. soudu ve Vídni čís. 229 (Glaser-Ungerovy sbírky n. ř. čís. 7460), ohledně obcí v Čechách. Naproti tomu v rozhodnutích sb. n. s. čís. 262 (obec v Čechách), 449 (silniční výbor na Moravě) a čís. 1716, 11.360 (okres v Čechách) jest vyslovena zásada, že uplatňování náhrady škody proti veřejnému svazu je uplatňováním soukromoprávního nároku a že pro připustnost pořadu práva platí tu všeobecné předpisy občanského zákoníka, pokud není zvláštním předpisem vyloučen. Rekursní soud přiklání se k tomu druhému názoru. Pro obec v Čechách jest takovým předpisem § 37 odst. (2) čes. obec. zřízení ze dne 16. dubna 1864 čís. 7 z. zák., podle něhož o důvodu nároku a o povinnosti obce k náhradě rozhodují úřady politické, kdežto o výši náhradního nároku rozhodují řádné soudy. Jest to předpis výjimečný, jehož v moravském obecním řízení ze dne 15. března 1864 čís. 4 z. zák. není, a přísluší proto rozhodování o nárocích z náhrady škody z opominutí bezpečnostní policie proti obcím na Moravě na pořad práva.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Stěžovateli, jenž se domáhá obnovení usnesení prvního soudu, nelze upřít oprávnění. Usnesení prvního soudu odpovídá stavu věci i zákonu a jest ve shodě s judikaturou nejvyššího soudu, že nároku proti obci na Moravě na náhradu škody ze zanedbání místní policie nelze se domáhati pořadem práva. Zásadu tu vyslovil Nejvyšší soud již opětne, najmě i v rozhodnutí čís. 7583 sb. n. s., jehož zevrubné důvody usnesení soudu své stolice správně aplikuje na souzený případ, jenž má podobný právní a skutkový podklad. Žalobce založil nárok na náhradu škody proti žalované obci na tom, že na obecním uličním kanálu byla ochranná mříž špatně připevněna a že žalovaná obec ručí za zavinění strážníků, kteří byli obcí pověřeni, by dohlíželi, zdali ochranné mříže kanálu jsou v pořádku, kteří se však po řadu měsíců nepřesvědčili, zdali uzávěrka kanálu jest v řádném stavu. Žalobce vyvozuje podle toho nárok na náhradu škody proti obci ze zanedbání místní policie. V jeho

přednesu nelze shledati nic, co by nasvědčovalo tomu, že vyvozuje náhradní nárok ze zanedbání soukromoprávních povinností obce. Také rozhodnutí čís. 10466 sb. n. s. převzalo zásadu a důvody svrchu citovaného rozhodnutí čís. 7853 sb. n. s.

Čís. 12287.

Zaručil-li se obhájce při přeličení před trestním soudem, že sám uspokojí pohledávku, kterou má poškozený za obžalovaným, a složil-li obžalovaný k rukám obhájce peníze na úhradu škody, zavázal se obhájce obžalovanému, že bude peníze, které obžalovaný složil k jeho rukám, plniti poškozenému. Obžalovaný mohl na obhájci žádati, by bylo plněno poškozenému, a poškozený mohl požadovati od obhájce plnění, k němuž se tento zavázal, aniž se mohl obhájce dovolávati toho, že obžalovaný měl za poškozeným vzájemnou pohledávku.

Rozh. ze dne 26. ledna 1933, Rv II 766/31.)

Žalobkyně Antonie W-ová opřela žalobní nárok proti žalovanému Dr. C-ovi o tvrzení, že se tento žalovaný při hlavním přeličení, konaném dne 4. února 1929 proti prvému žalovanému Vilému H-ovi pro zločin podvodu, zaručil za celou její pohledávku proti Vilému H-ovi 2.350 Kč, a že o tom bylo do protokolu o hlavním přeličení pojata toto prohlášení: »Obžalovaný (Vilém H.) skládá v hotovosti 2.300 Kč Dr. C-ovi, jenž se zaručuje, že uspokojí sám pohledávku Antonie W-ové, kterou má za obžalovaným«. Poněvadž však žalovaný Dr. C. zaplatil žalobkyni na tuto pohledávku jen 1.222 Kč, domáhala se žalobkyně zaplacení zbytku své pohledávky proti Vilému H-ovi nejen na tomto, nýbrž i na žalovaném Dr. C-ovi. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e uznal podle žaloby. O d v o l a c í s o u d vyhověl odvolání Dr. C-a a žalobu proti němu zamítl.

N e j v y š š í s o u d obnovil ohledně Dr. C-a rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Oba žalovaní, zastoupení společným právním zástupcem, doznali v první stolici skutkový děj žaloby, namítli však, že pohledávka žalobkyně není po právu v takové výši, jak je zažalována, ježto Vilém H. má za žalobkyni vzájemnou pohledávku 988 Kč. Co se týče prohlášení před trestním soudem, namítl žalovaný Dr. C., že prý podle protokolu o hlavním přeličení prohlásil, že se zaručuje uspokojiti pohledávku Antonie W-ové (žalobkyně), kterou má za žalovaným Vilémem H-em, »po odečtení protipohledávek, totiž pohledávku po odečtení všech protipohledávek«. V této příčině však odvolací soud z protokolu o hlavním přeličení zjistil, že prohlášení žalovaného Dr. C-a znělo tak, jak je tvrdí žalobkyně, totiž že se Dr. C. zaručil, že uspokojí sám pohledávku, kterou má žalobkyně za Vilémem H-em. Hledíc k vykládací zásadě § 914 obč. zák. jest postup